

Бевз Світлана Іванівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського», Україна, м. Київ
e-mail: bevs Svetlana@ukr.net
ORCID 0000-0003-1331-3930

doi: 10.21564/2414–990x.146.175315
УДК 342.92:351.82

АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВІ РЕЖИМИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проаналізовано адміністративно-правовий режим у сфері господарської діяльності. Визначено, що адміністративно-правовий режим у сфері господарської діяльності встановлюється внаслідок здійснення державного управління у відповідній сфері. Запропоновано авторське розуміння поняття «адміністративно-правовий режим у сфері господарської діяльності».

Визначаючи адміністративно-правовий режим як результат механізму адміністративно-правового регулювання державного управління у сфері господарської діяльності, необхідно розрізняти макрорівень та мікрорівень такого управління. Зважаючи на те, що об'єктами управління у сфері господарської діяльності є господарська діяльність в цілому (макрорівень) та об'єкти державної власності у господарській діяльності (мікрорівень) запропоновано різні визначення адміністративно-правових режимів. У разі державного управління у сфері господарської діяльності на макрорівні мова йде про адміністративно-правовий режим господарської діяльності, на мікрорівні – адміністративно-правовий режим об'єктів державної власності у господарській діяльності.

Окреслено характерні ознаки адміністративно-правового режиму господарської діяльності на підставі аналізу наукових поглядів на поняття адміністративно-правового режиму та враховуючи специфіку державного управління в сфері господарської діяльності. Встановлено, що адміністративно-правовий режим господарської діяльності в цілому є функціональним режимом та передбачає врегулювання всіх тих питань, що пропонується віднести до адміністративно-господарського права. Запропоновано адміністративно-правові режими у сфері господарської діяльності на макрорівні класифікувати на первинні та вторинні, на мікрорівні – на загальні та спеціальні.

Ключові слова: правовий режим; адміністративно-правовий режим господарської діяльності; адміністративно-правовий режим об'єктів державної власності у господарській діяльності; первинний адміністративно-правовий режим; вторинні адміністративно-правові режими; загальний адміністративно-правовий режим; спеціальні адміністративно-правові режими.

Бевз С. І., кандидат юридических наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна, г. Київ.
e-mail : bevs Svetlana@ukr.net ; ORCID 0000-0003-1331-3930

Административно-правовые режимы в сфере хозяйственной деятельности

Анализируется административно-правовой режим в сфере хозяйственной деятельности. Административно-правовой режим в сфере хозяйственной деятельности устанавливается вследствие осуществления государственного управления в соответствующей сфере. Предложено авторское понимание понятия «административно-правовой режим в сфере хозяйственной деятельности».

Определяя административно-правовой режим как результат механизма административно-правового регулирования государственного управления в сфере хозяйственной деятельности, необходимо различать макроуровень и микроуровень такого управления. Принимая во внимание то, что объектами управления в сфере хозяйственной деятельности является хозяйственная деятельность в целом (макроуровень) и объекты государственной собственности в хозяйственной деятельности (микроуровень) предложены разные определения административно-правовых режимов. В случае государственного управления в сфере хозяйственной деятельности на макроуровне речь идёт об административно-правовом режиме хозяйственной деятельности, на микроуровне – административно-правовом режиме объектов государственной собственности в хозяйственной деятельности.

Установлены характерные признаки административно-правового режима хозяйственной деятельности на основании анализа научных взглядов на понятие административно-правового режима с учётом специфики государственного управления в сфере хозяйственной деятельности. Административно-правовой режим хозяйственной деятельности в целом является функциональным режимом и предусматривает урегулирование всех тех вопросов, которые предлагается отнести к административно-хозяйственному праву. Предложено административно-правовые режимы в сфере хозяйственной деятельности на макроуровне классифицировать на первичные и вторичные, на микроуровне – на общие и специальные.

Ключевые слова: правовой режим; административно-правовой режим хозяйственной деятельности; административно-правовой режим объектов государственной собственности в хозяйственной деятельности; первичный административно-правовой режим; вторичные административно-правовые режимы; общий административно-правовой режим; специальные административно-правовые режимы.

Вступ. Сфера господарської діяльності досить різноманітна. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010 [1] передбачає 21 секцію, в межах яких визначено 99 видів економічної (господарської) діяльності з певними підгрупами. Залежно від сфери суспільного виробництва окреслюються особливості правового регулювання певного кола суспільних відносин. Відповідно до ч. 2 ст. 259 Господарського кодексу України у правовому регулюванні господарської діяльності та у здійсненні державного управління народним господарством мають враховуватися особливості здійснення суб'єктами господарювання окремих видів цієї діяльності. Такі особливості у своїх проявах конкретизують сферу господарської діяльності як об'єкта державного управління. Залежно від певного виду господарської діяльності законодавство передбачає і особливості державного управління. Так, не всі види господарської діяльності підпадають під ліцензування. Отже, лише окремі суб'єкти господарювання – ті, що мають намір або здійснюють діяльність, що підпадає під ліцензування, вступають у відносини з суб'єктами владних повноважень щодо ліцензій. Аналогічна ситуація з дозвільною системою – у відносинах беруть участь суб'єкти господарювання, які згідно з чинним законодавством зобов'язані отримати відповідні дозволи. Одним з принципів державного

нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності є його здійснення «на основі принципу оцінки ризиків» (ст. 3 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»). Останній полягає в тому, що періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) визначається органами державного нагляду (контролю) у віднесеній до його відання сфері залежно від ступеня ризику від провадження господарської діяльності суб'єктами господарювання. Тож функції державного управління у сфері господарської діяльності також конкретизуються залежно від виду господарської діяльності. При цьому кожна функція має свій механізм адміністративно-правового регулювання, які в сукупності складають механізм адміністративно-правового регулювання державного управління. Установлення порядку, характерного для певного кола суспільних відносин, може визначатися як встановлення їх режиму. Саме законодавчо закріпленими різними адміністративно-правовими режимами можна пояснити, зокрема, відмінності у правовому регулюванні державного управління у сфері господарської діяльності залежно від виду господарської діяльності.

Аналіз літературних даних і постановка задачі дослідження. Питання адміністративно-правових режимів у загальному плані є предметом монографічних досліджень [2; 3]. Проте окремі теоретичні питання щодо адміністративно-правових режимів у сфері господарської діяльності потребують подальших досліджень.

Мета публікації. Ураховуючи специфіку сфери господарської діяльності спробуємо з'ясувати поняття адміністративно-правового режиму у відповідній сфері як результат здійснення державного управління, його ознаки та види.

Основна частина. Для з'ясування суті поняття «адміністративно-правовий режим» доцільно врахувати підходи до понять «режим», «правовий режим», які виступають більш загальними до досліджуваного поняття, і, як наслідок, визначити окреме через загальне.

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає режим, окрім іншого, як систему заходів, правил, запроваджуваних для досягнення певної мети; певні умови, необхідні для забезпечення роботи, функціонування, існування чого-небудь [4, с. 1208]. В юридичній енциклопедії під режимом розуміють встановлений національними законодавствами і нормами міжнародного права порядок у суспільних відносинах [5, с. 267]. Тож у загальному, «режим» – певні умови, система правил, що передбачають порядок діяльності та спрямовані на досягнення мети.

Здебільшого поняття «правовий режим» досліджується в межах теорії держави і права. С. С. Алексєєв зазначав, що поняття «режим» несе у собі основні смислові відтінки цього слова, у тому числі й те, що правовий режим виражає ступінь жорсткості юридичного регулювання, існування відомих обмежень або пільг, припустимий рівень активності суб'єктів, межі їх правової самостійності [6, с. 185]. У Малій енциклопедії теорії держави і права правовий режим визначається як сукупність юридичних засобів, способів, що застосовуються в певній

сфері суспільних відносин та забезпечують дію механізму правового регулювання [7, с. 236]. У дисертаційному дослідженні «Правовий режим: поняття, особливості, різновиди» 2011 р. запропоновано під правовим режимом розуміти засновану на загальних засадах регулювання сукупність взаємопов'язаних між собою правових засобів, які забезпечують стійке нормативне впорядкування певної сфери суспільних відносин, виражають ступінь жорсткості юридичного регулювання, сприятливості чи несприятливості для задоволення інтересів суб'єктів права, припустимий рівень їх активності [8, с. 9, 15–16]. Такі підходи до розуміння правового режиму підтверджують нерозривний зв'язок з правовим регулюванням, проте вважаємо, що правовий режим може як поширюватися на всю сферу суспільних відносин, так і охоплювати лише певне їх коло, а також має бути спрямований на створення лише сприятливих умов для задоволення інтересів суб'єктів права.

У чинному законодавстві однозначного розуміння поняття «правовий режим» також немає. Щодо господарської діяльності термін використовується в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність», у ст. 7 якого визначаються можливі правові режими для іноземних суб'єктів господарської діяльності на території України. У Господарському кодексі поняття «режим», «правовий режим» використовується (режим іноземного інвестування, правовий режим майна суб'єктів господарювання, правовий режим використання окремих видів природних ресурсів, правовий режим цінних паперів, режим ліцензування, режим квотування, правовий режим іноземних інвестицій, спеціальні режими господарювання та ін.), але дефініції його не наведено. Визначення правового режиму певних об'єктів, які містять інші акти чинного законодавства, стосуються в основному земель або певних територій (зон), наприклад, правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів, правовий режим земель охоронних зон об'єктів газорозподільної системи, правовий режим зони надзвичайної екологічної ситуації, правовий режим спеціальних зон об'єктів енергетики. При цьому визначення наведено через поняття режиму. Таким чином, можна стверджувати, що поняття «правовий режим», «адміністративно-правовий режим» у законодавстві не визначено, однак використовуються для позначення певних юридичних явищ дійсності, що актуалізує питання з'ясування суті відповідних понять та доцільності застосування їх у сфері господарської діяльності.

Поняття правового режиму, адміністративно-правового режиму не є новим для науки адміністративного права. В адміністративно-правовій літературі за видами діяльності розрізняють режими окремих видів підприємницької діяльності [9, с. 301; 10, с. 69; 11, с. 201]. У Загальному адміністративному праві за редакцією В. В. Галунька, охарактеризувавши адміністративно-правові режими, автор робить висновок, що «правовий режим – це цілісна розширена система регулювання суспільних відносин, встановлена законодавством України з метою захисту прав і свобод людини та громадянина, національної безпеки країни, яка визначає права й обов'язки учасників цих правовідносин та механізми їх

реалізації, характеризується особливим порядком виникнення та припинення, оптимально поєднує інтереси всіх зазначених суб'єктів, забезпечуються державним примусом і громадським осудом порушників» [12, с. 221]. На наш погляд, таке визначення правового режиму не дозволяє розмежувати його з поняттям правового регулювання в цілому. Хоча і «складовою правового режиму є засоби правового регулювання, тобто засоби юридичного впливу, виражені у юридичних нормах та інших елементах правової системи» [2, с. 16], утім – це різні правові явища.

Дослідження наукової та навчальної адміністративно-правової літератури уможлиблює висновок, що адміністративно-правовий режим сприймається у двох значеннях: як особливий порядок, який запроваджується відносно певної або території, або об'єкта, або ситуації, та як порядок у цілому. При цьому останнє розуміння зустрічається нечасто. Більшість адміністративно-правових режимів досліджується в контексті забезпечення громадської безпеки. Тоді як «модифіковані стосовно сучасних умов адміністративно-правові режими разом зі своєю основною функцією охорони стають на службу особистості, суспільства та держави» [2, с. 30].

Кожній галузі права властивий режим, що відображає її специфіку. Як зазначається в літературі, під правовим режимом галузі слід розуміти особливу, цілісну систему регулятивного впливу, яка характеризується специфічними прийомами регулювання – особливим порядком виникнення і формування змісту прав і обов'язків, їх здійснення, специфікою санкцій, способів їх реалізації, а також дією єдиних принципів загальних положень, що поширюються на відповідну сукупність норм [13, с. 478]. Тобто адміністративно-правовий режим характеризується інструментарієм галузі адміністративного права, базується на принципах відповідної галузі, відображає особливості предмета та методів адміністративного права.

Найбільш поширеним вважається визначення поняття адміністративно-правового режиму як певного поєднання адміністративно-правових засобів регулювання, опосередкованого імперативним методом юридичного впливу, який виявляється в тому, що суб'єкти правовідносин займають юридично нерівні позиції [9, с. 299; 10, с. 69; 11, с. 200, 14, с. 269]. Вважаємо, що таке визначення не може бути застосоване до сфери господарської діяльності. Розуміння адміністративно-правового режиму як визначеного нормами адміністративного права особливого порядку функціонування його суб'єктів, спрямованого на упорядкування суспільних відносин у відповідній сфері державного управління [15, с. 207], передбачає лише наявність спеціального (особливого) порядку і не охоплює звичайний порядок. Підхід, за яким адміністративно-правовий режим являє собою специфічний порядок діяльності суб'єктів права в різних сферах державного життя [16, с. 4], також потребує конкретизації та уточнення, враховуючи специфіку сфери господарської діяльності. Визначення адміністративно-правового режиму як особливого порядку правового регулювання, запровадження якого обумовлено специфікою предмета регулювання, що

полягає у встановленні сукупності правил, сформульованих у формі дозволів, заборон, регламентів, процедур, яких повинні дотримуватися суб'єкти публічного управління з метою найбільш ефективного забезпечення прав, свобод, законних інтересів, фізичних осіб, прав та свобод юридичних осіб [17, с. 4], найбільш відображає сучасні тенденції адміністративно-правової доктрини, проте не передбачає поширення на суб'єктів приватного права. Адміністративно-правовий режим має відображати специфіку об'єкта та предмета адміністративно-правового регулювання, сфери, в якій здійснюється державне управління, та адміністративно-правові засоби, які використовуються.

Ураховуючи те, що відносини між органами державного управління та суб'єктами господарювання повинні мати сервісний характер, демократизацію адміністративного права та державного управління, використання приватноправових інститутів управління, вважаємо, що адміністративно-правовий режим господарської діяльності можна визначити таким чином. Це сукупність встановлених правил діяльності як суб'єктів, що здійснюють державне управління у сфері господарської діяльності, так і суб'єктів господарювання як реальних, так і потенційних, які передбачають реалізацію суб'єктами, що здійснюють державне управління, адміністративно-правових засобів, що опосередковується застосуванням публічно-правових та приватноправових інструментів діяльності органів державного управління відносно суб'єктів господарювання з метою досягнення мети державного управління в цій сфері при здійсненні кожного виду господарської діяльності.

З метою досягнення мети державного управління у сфері господарської діяльності застосовується і механізм адміністративно-правового регулювання державного управління у цій сфері. Тож можемо зробити висновок, що встановлення певного адміністративно-правового режиму господарської діяльності є результатом застосування певного механізму. Належна реалізація адміністративно-правових норм у відповідних адміністративно-правових відносинах є підставою для виникнення господарських відносин і передбачає усвідомлення суб'єктом господарювання своїх можливостей та вимог до його діяльності з боку держави, визначених законодавством, тобто розуміння адміністративно-правового режиму господарської діяльності, якою він займається. З іншого боку, адміністративно-правовий режим господарської діяльності, яка вже здійснюється, визначає необхідний і можливий для застосування механізм адміністративно-правового регулювання державного управління у сфері господарської діяльності (відносин суб'єктів господарювання з суб'єктами владних повноважень).

Визначаючи адміністративно-правовий режим як результат механізму адміністративно-правового регулювання державного управління у сфері господарської діяльності, необхідно розрізняти також макрорівень і мікрорівень такого управління. У разі державного управління у сфері господарської діяльності на макрорівні мова йде про адміністративно-правовий режим господарської діяльності, на мікрорівні – адміністративно-правовий режим об'єктів державної власності у господарській діяльності. В останньому випадку адмі-

ністративно-правовий режим доцільно розуміти як сукупність установлених правил управлінської діяльності, що спрямовані на ефективне використання об'єктів державної власності, володіння, користування та розпорядження ними, для суб'єктів владних повноважень, за якими закріплені об'єкти державної власності.

На підставі аналізу наукових поглядів на поняття адміністративно-правового режиму та враховуючи специфіку державного управління в сфері господарської діяльності, господарської діяльності зокрема, вважаємо за можливе виокремити характерні ознаки адміністративно-правового режиму господарської діяльності. До таких доцільно віднести: визначена нормами адміністративного та/або господарського права необхідна поведінка суб'єктів господарювання (як реальних, так і потенційних) та суб'єктів владних повноважень, спрямована на встановлення господарського порядку; визначена відповідальність у разі порушення законодавчих вимог щодо необхідної поведінки; детальна регламентація поведінки суб'єктів владних повноважень у відносинах з суб'єктами господарювання (як реальними, так і потенційними) при здійсненні ними різних функцій державного управління у сфері господарської діяльності; врахування взаємодії між суб'єктами владних повноважень; спрямованість на забезпечення здійснення легітимної, правомірної господарської діяльності; можливість введення спеціальних режимів господарської діяльності на певних територіях та/або при її здійсненні за певних умов; комплексність. При цьому слід наголосити, що безпосередньо здійснення господарської діяльності матиме господарсько-правовий характер та передбачатиме режим здійснення господарської діяльності, який буде похідним від адміністративно-правового режиму господарської діяльності. Адміністративно-правовий режим господарської діяльності передбачає взаємодію (дії або утримання від певних дій) між суб'єктами владних повноважень та суб'єктами господарювання щодо реалізації таких повноважень.

Здебільшого адміністративно-правовий механізм сприймається як встановлення певного порядку здійснення діяльності відповідно до спеціального закону. Для господарської діяльності характерним є визначення адміністративно-правового режиму на підставі багатьох нормативно-правових актів. Наголосимо, що обсяг та зміст прав і обов'язків суб'єктів владних повноважень та суб'єктів господарювання при здійсненні державного управління у сфері господарської діяльності визначається нормативно-правовими актами, а не угодою сторін, що ще раз підкреслює належність режиму до адміністративно-правового.

З огляду на різні вимоги, законодавчо встановлені порядки легітимації видів господарської діяльності, можна диференціювати і адміністративно-правові режими господарської діяльності. У літературі режим, який розуміється як врегульований правом порядок певної діяльності, що має нормативний характер відносно державного управління, є загальнообов'язковим для всіх державних органів та членів суспільства і підлягає конкретизації й захисту у процесі його застосування, визначають як функціональний адміністративно-правовий режим [2, с. 48]. Ю. О. Тихомиров виокремлює функціональні режими в окрему групу

як режими, спрямовані забезпечити функції управління в різних сферах діяльності [18, с. 404]. Тож адміністративно-правовий режим господарської діяльності в цілому є функціональним адміністративно-правовим режимом та передбачає врегулювання всіх тих питань, що пропонується віднести до адміністративно-господарського права. Широка сфера господарської діяльності, неоднозначність у визначенні меж регулювання адміністративного права не повинні бути підставою для виокремлення нових галузей та підгалузей у правовій системі України. Суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються з приводу здійснення державного управління та які є предметом адміністративного права, знаходять специфіку при їх реалізації відносно кожної конкретної системи, в даному випадку – сфери господарської діяльності. Тому порядок діяльності в таких відносинах є нічим іншим як адміністративно-правовим режимом господарської діяльності, який забезпечує належне здійснення державного управління у сфері господарської діяльності.

Як слушно зазначають в літературі, «функціональні адміністративно-правові режими у галузі управління економічною сферою досить різноманітні й численні. Їх особливість визначається специфікою сучасної вітчизняної економіки, яка переживає глибинні ринкові перетворення на тлі багаторічної кризи» [2, с. 65].

Класифікуючи адміністративно-правові режими за видами діяльності, дослідники виокремлюють режим підприємницької діяльності. Вважаємо, що такий режим є підвидом режиму господарської діяльності, оскільки підприємництво та некомерційне господарювання – види господарської діяльності залежно від мети її здійснення. Некомерційне господарювання має свій адміністративно-правовий режим, якому властиві певні особливості. Зокрема, передбачає виконання таких функцій державного управління як прогнозування та планування, організація та облік. Функції державного управління – регулювання та контроль, які мають найбільший прояв при здійсненні державного управління в сфері підприємництва, в сфері некомерційного господарювання відіграють «другорядну» роль. Тому в контексті характеристики адміністративно-правових режимів в цілому, на нашу думку, за видами діяльності має виокремлюватися саме режим господарської діяльності.

Аналіз правового регулювання господарської діяльності дозволяє зробити висновок, що можна виокремити первинний функціональний адміністративно-правовий режим господарської діяльності та вторинні адміністративно-правові режими господарської діяльності, відповідно до яких встановлюються додаткові обов'язкові правила для суб'єктів відповідних відносин.

Первинний режим визначає порядок взаємодії суб'єктів владних повноважень між собою та з суб'єктами господарювання за звичайних умов здійснення поточної діяльності, вторинний – у разі необхідності застосування особливих адміністративних заходів або на певній території, або відносно певного об'єкта, або за певних умов. Останні, як правило, це скореговані первинні адміністративно-правові режими внаслідок установалення пільг, заходів державної підтримки

або запровадження адміністративних обмежень для окремих суб'єктів господарювання або видів господарської діяльності. При цьому, як правило, він діє на доповнення до первинного. Необхідність підтримки певного виду діяльності, посилення контролю за здійсненням іншого виду господарської діяльності вимагає зміни форм та методів державного управління, що може бути забезпечено появою вторинного адміністративно-правового режиму конкретного виду господарської діяльності. Вторинні адміністративно-правові режими можуть визначатися залежно від режиму території, на якій здійснюється діяльність (режим господарської діяльності на тимчасово окупованих територіях, території вільної економічної зони та ін.); від самого виду господарської діяльності (режим ліцензування видів господарської діяльності); від суб'єкта, який здійснює господарську діяльність (наприклад, Збройні Сили України).

Адміністративно-правові режими на мікрорівні можуть бути поділені на загальний – той, що поширюється на об'єкти державної власності в цілому (передбачений Законом України «Про управління об'єктами державної власності» та підзаконними нормативно-правовими актами до нього) та спеціальний – той, що запроваджуються для окремих об'єктів державної власності (наприклад, об'єктів оборонно-промислового комплексу (Закон України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі»), суб'єктів з державною часткою в статутному капіталі (наприклад, Експортно-кредитного агентства, Фонду енергоефективності, державних банків)).

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, зробимо узагальнюючий висновок. Адміністративно-правові режими в сфері господарської діяльності є, з одного боку, результатом застосування механізму адміністративно-правового регулювання державного управління у відповідній сфері, а з іншого, – фактором, який зумовлює вибір необхідного механізму. Такі режими різняться залежно від рівня державного управління, можуть бути первинним та вторинним на макрорівні, загальним і спеціальним – на мікрорівні.

Список літератури

1. Класифікатор видів економічної діяльності : затв. наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики 11.10.2010 р. №457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (дата звернення: 07.08.2019)
2. Настюк В. Я., Белєвцева В. В. Адміністративно-правові режими в Україні : монографія. Харків : Право, 2009. 128 с.
3. Коваленко Н. В. Теорія адміністративно-правових режимів. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 432 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови/ укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
5. Касяненко Ю. Я. Режим. *Юридична енциклопедія* : у 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 5: П-С. 2003. 736 с.
6. Алексеев, С. С. Общие дозволения и общие запреты в советском праве. Москва : Юрид. лит., 1989. 287с.
7. Оніщенко Н. М. Правовий режим. *Мала енциклопедія теорії держави і права* / за заг. ред. Ю. Л. Бошицького. Київ : Вид-во Європейського університету, 2010. 368 с.

8. Соколова І. О. Правовий режим: поняття, особливості, різновиди : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2011. 22 с.
9. Адміністративне право : підручник / за заг.ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашчука, В. В. Зуй. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2013. 656 с.
10. Ківалов С. В., Біла-Тіунова Л. Р. Адміністративне право України : навч. посібник. 5-е вид., перероб. і доп. Одеса : Фенікс, 2011. 400 с.
11. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер. 2011. 576 с.
12. Адміністративне право України. Т. 1. Загальне адміністративне право : навч. посібник / за ред. проф. В. В. Галуцька. Херсон : Грінь Д. С., 2015. 272 с.
13. Бахрах Д. Н., Російський Б. В., Старилов Ю. Н. БЗО Административное право : учебник для вузов. 2-е изд., изм. и доп. Москва : Норма, 2005. 800 с.
14. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2-х т. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). Київ : Юридична думка, 2004. Т. 1. 584 с.
15. Попов Л. Л. Административное право в Российской Федерации : учебник. Москва : Юрайт, 2019. 457 с.
16. Тихомиров Ю. А. Юридические режимы государственного регулирования экономики. *Право и экономика*. 2000. № 5. С. 3–12.
17. Коваленко Н. В. Адміністративно-правові режими : дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 529 с.
18. Тихомиров Ю. А. Курс административного права и процесса : учебник. Москва : Издание г-на Тихомирова М. Ю., 1998. 798 с.

References

1. Klyasyfikator vydiv ekonomichnoyi diyalnosti, zatv. nakazom Derzhavnogo komitetu Ukrayiny z pytan texnichnogo regulyuvannya ta spozhyuchoyi polityky vid 11.10.2010 r. № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> [in Ukrainian].
2. Nastyuk, V.Ya., Byelyevceva, V.V. (2009). *Administratyvno-pravovi rezhymy v Ukrayini*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
3. Kovalenko, N.V. (2017). *Teoriia administratyvno-pravovykh rezhymiv*. Zaporizhzhia: Vydavnychiy dim «Helvetyka» [in Ukrainian].
4. Busel, V.T. (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language], VTF «Perun», Kyiv, Irpin [in Ukrainian].
5. Kasianenko, Yu.Ya. (1998). *Rezhym. Yurydychna entsyklopediia*. (Vols. 1–6); Vol. 5. Yu.S. Shemshuchenko (Ed.) Kyiv: Ukr. entsykl. [in Ukrainian].
6. Alekseev, S.S. (1989). *Obshchye dozvoleniya y obshchye zaprety v sovetskom prave*. Moscow: Yurydycheskaia lyt. [in Russian]
7. Onishchenko, N.M. (2010). *Pravovyi rezhym. Mala entsyklopediia teorii derzhavy i prava*. Yu.L. Boshytskiy (Ed.). Kyiv: Vyd-vo Yevropeiskoho universytetu [in Ukrainian].
8. Sokolova, I.O. (2011). *Pravovyi rezhym: poniattia, osoblyvosti, riznovydy*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
9. *Administratyvne pravo*. Yu.P. Bytiak, V.M. Harashchuk, V.V. Zui (Eds.). (2013). Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian].
10. Kivalov, S.V., Bila-Tiunova, L.R. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy*. Odessa: Feniks [in Ukrainian].
11. Kolomoiets, T.O. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy*. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukraine]
12. *Administratyvne pravo Ukrainy. Zahalne administratyvne pravo*. V.V. Halunko (Ed.) (2015). (Vols. 1–2); Vol. 1. Kherson: Hrin D.S. [in Ukrainian].
13. Bakhrah, D.N., Rossyisky, B.V., Starylov, Yu.N. (2005). *Admynystratyvnoe pravo*. Moscow: Norma [in Russian].
14. *Administratyvne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna*. V.B. Aver'yanov (Ed.). (2004). (Vols. 1–2); Vol. 1. Kyiv: Vydavnytstvo «Iurydychna dumka» [in Ukrainian].

15. Popov, L.L. (2019). *Admynstratyvnoe pravo v Rossyiskoi Federatsyy*. Moscow: Yurait [in Russian].
16. Tykhomyrov, Yu.A. (2000). *Juridicheskie rezhimy gosudarstvennogo regulirovaniya jekonomiki. Pravo i jekonomika – Law and Economic*, 5, 3–12 [in Russian].
17. Kovalenko, N.V. (2017). *Administratyvno-pravovi rezhymy. Doctor's thesis*. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
18. Tykhomyrov, Yu.A. (1998). *Kurs administrativnogo prava i processa*. Moscow: Yzdanye h-na Tykhomyrova M.Yu. [in Russian].

Bevz S. I., PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic and Administrative Law, National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”, Ukraine, Kiev.

e-mail : bezvsvetlana@ukr.net ; ORCID 0000-0003-1331-3930

Administrative and legal regimes in the economic activity sphere

The article is devoted to the analysis of the administrative and legal regime in the economic activity sphere. It is revealed that in the scientific and educational administrative and legal literature administrative and legal regime is considered in 2 meanings: as a special order that is imposed in relation to a certain or territory, or object, or situation or as an order in general. It is determined that the administrative and legal regime in the economic activity sphere is established as a result of the implementation of state governance in the relevant sphere. It is offered the author's understanding of the concept of «administrative and legal regime in the economic activity sphere».

It is noted that it is necessary to distinguish between the macro level and the micro level of state governance in the economic activity sphere for defining the administrative and legal regime as a result of the mechanism of administrative and legal regulation of state governance. Different definitions of administrative and legal regimes are proposed that are based on consider of differ objects of governance in the economic activity sphere – economic activity as a whole (macro level) and objects of state property in economic activity (micro level). It was determined that in the case of state governance in the economic activity sphere at the macro level it is an administrative and legal regime of economic activity, at the micro level – the administrative and legal regime of objects of state property in economic activity.

The characteristic features of the administrative and legal regime of economic activity are offered on the basis of the analysis of scientific views on the concept of administrative and legal regime and taking into account the specifics of state governance in the economic activity sphere and economic activity. It is established that the administrative and legal regime of economic activity as a whole is a functional regime and provides for settlement of all those issues that are proposed to be attributed to administrative and economic law. It is proposed to classify administrative and legal regimes in the economic activity sphere on the macro level into primary and secondary, at the micro level – into general and special.

Keywords: legal regime; administrative and legal regime of economic activity; administrative and legal regime of state-owned objects in economic activity; primary administrative and legal regime; secondary administrative and legal regimes; general administrative and legal regime; special administrative and legal regimes.

Рекомендоване цитування: Бевз С. І. Адміністративно-правові режими у сфері господарської діяльності. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 146. С. 113–123. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.175315>.

Suggested Citation: Bevz, S.I. (2019). *Administratyvno-pravovi rezhymy u sferi hospodarskoi diialnosti [Administrative and legal regimes in the economic activity sphere]. Problemy zakonnosti – Problems of Legality*, issue 146, 113–123. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.175315> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 07.08.2019 р.